INHOUD RAPPORTAGE SOCIAAL DOMEIN 2023-1

1. **Samenvatting**

2. **Inleiding**

3. **Stand van zaken Transformatie UitvoeringsProgramma**
   3.1. Integrale toegang
   3.2. Versterken sociale basis
   3.3. Inkoop en controle
   3.4. Communicatie

4. **Jeugdwet en Onderwijs**
   4.1. Stand van zaken maatregelen Taskforce Jeugd
   4.2. Dashboard Taskforce Jeugd
   4.3. Raadsmonitor Jeugd

5. **Wet maatschappelijke ondersteuning**
   5.1. Stand van zaken maatregelen Taskforce Wmo
   5.2. Dashboard Taskforce Wmo
   5.3. Raadsmonitor Wmo

6. **Participatiewet, schulphulpverlening, armoedebestrijding en inburgering**
   6.1. Aangepaste verantwoording
   6.2. Stand van zaken maatregelen Taskforce
   6.3. Raadsmonitor Participatie

7. **Doorontwikkeling rapportage sociaal domein**

BIJLAGEN
1. Overzicht maatregelen Taskforce
2. Raadsmonitor

1. Samenvatting

In deze eerste rapportage sociaal domein van 2023 keren we terug naar waar de rapportage voor bedoeld is: inzicht in de voortgang van de taskforce en de transformatie. Daarnaast introduceren we de raadsmonitor sociaal domein als vast onderdeel van deze rapportage. De raadsmonitor geeft inzicht in hoe we ervoor staan in het sociaal domein en laat de beweging zien die we met de transformatie voor ogen hebben. De transformatie en taskforce samen leiden tot een effectieve inzet van zorg tegen een efficiënte inzet van middelen (geld en capaciteit) binnen de daarvoor bestemde budgetten.

Zoals de rapportage een ontwikkelmodel was en is, geldt dat ook voor de raadsmonitor. Deze eerste versie is zeker niet de eindversie. Gaandeweg bouwen we aan het optimaliseren van de bestuurlijke informatie.

De maatregelen taskforce zijn een integraal onderdeel van de uitvoering van het werk geworden. Daardoor zijn afzonderlijke sturing op en monitoring van de individuele maatregelen en acties niet tot nauwelijks mogelijk. Voor de taskforce is één vraag relevant: halen we de besparing zoals begroot op 2,6 miljoen euro structureel vanaf 2024. Het antwoord daarop is: ja. Bij de eerste bestuursrapportage 2023 constateren we dat we de besparingsopgave van de taskforce naar het zich laat aanzien al in 2023 geheel realiseren. Dat maakt een afzonderlijke rapportage overbodig. Daarvoor in de plaats komt de raadsmonitor waarmee we kunnen verantwoorden en bijsturen. Dit doen we in samenhang met de bestuursrapportages.

In de gemeentelijke jaarrekening 2022 staat dat de uitgaven voor Wmo en Jeugd ten opzichte van de 2e bestuursrapportage 2022 verder zijn gedaald. Dit heeft bijgedragen aan het positieve rekeningresultaat 2022. In 2022 zijn de kosten binnen de verschillende taskforce-onderdelen Wmo en Jeugd gedaald. We nemen aan dat deze daling doorzet vanaf 2023. We verwachten dat de begrote taskforcebesparingen van € 2,1 mln. structureel (naast de al ingeboekte bezuinigingen € 0,5 mln.) al vanaf 2023 worden gerealiseerd. De daling van de uitgaven zit in zowel de jeugduitgaven (residentieel verblijf, begeleiding, behandeling en geestelijke gezondheidszorg) als in Wmo-begeleiding. Door kritisch te zijn op de indicaties die worden gesteld en door meer te kijken naar lokaal alternatief aanbod in plaats van ingekochte hulp. Om de behaalde resultaten vast te houden, houden we de extra personele bezetting van de consulenten vanaf 2023. Dit bekostigen we uit onder andere de beschikbare middelen in de Ontwikkelagenda en de verwachte daling van de jeugduitgaven. Als de werkelijke kostenontwikkeling Wmo en Jeugd in het komende jaar hiertoe aanleiding geeft, maken we hiervan opnieuw melding bij de 2e bestuursrapportage 2023.

Leeswijzer
Deze rapportage is als volgt opgebouwd. Na een inleidend hoofdstuk wordt in hoofdstuk 3 de stand van zaken van het Transformatie Uitvoerings Programma (TUP) beschreven. Hoofdstuk 4 geeft inzicht in de tasforce Jeugd en hoofdstuk 5 de taskforce Wmo. In beide hoofdstukken is ook een toelichting gegeven op de raadsmonitor. Hoofdstuk 6 geeft een toelichting op de raadsmonitor Participatie. Het laatste hoofdstuk 7 schetst de doorontwikkeling van de rapportage sociaal domein.

2. Inleiding

Nieuwe rapportagevorm
Bij de behandeling van de Voorjaarsnota op 1 juli 2021 heeft de gemeenteraad een motie aangenomen over het opstellen van een kwartaalrapportage over de voortgang van de Transformatie en Taskforce in het sociaal domein. In oktober 2021 is in de raadscommissie besproken om drie rapportages per jaar uit te brengen waarbij de laatste rapportage van het jaar voorafgaand aan de begrotingsbehandeling verschijnt. Sindsdien zijn er in totaal vier rapportages uitgebracht. De eerste is verschenen oktober 2021, de vierde in oktober 2022. Aangegeven is dat het een rapportage in ontwikkeling is. Bij de tweede rapportage is de inhoud verbreed met actuele onderwerpen binnen het sociaal domein, naast de voortgang transformatie en taskforce met als gevolg dat de rapportage omvangrijk is geworden. Daarnaast is aangegeven dat de rapportage zich zal ontwikkelen naar een monitor op basis van dashboards en dat het aandeel tekst sterk zou verminderen.

Dit is de eerste rapportage sociaal domein van het jaar 2023. Deze rapportage wijkt om een aantal redenen af van voorgaande rapportages.

- Tot nu toe werden 3 rapportages per jaar uitgebracht. Hoewel de rapportage met deze frequentie zijn nut heeft bewezen, was dit in de praktijk inefficiënt en tijdrovend. We willen de frequentie daarom terugbrengen naar twee keer per jaar. In de vierde rapportage is aangegeven dat de planning voor de rapportagemomenten in 2023 nog moet worden gemaakt en daarbij de relatie wordt gezocht met de reguliere P&C cyclus. In de auditcommissie op 23 januari 2023 is besproken om de eerste rapportage niet in het eerste kwartaal aan de raad aan te bieden maar tegelijkertijd met de eerste bestuursrapportage
- Ten tweede zijn in deze rapportage veel meer dashboards opgenomen. De Raadsmonitor sociaal domein is geactualiseerd en wordt doorontwikkeld voor zowel Participatie, Jeugd als Wmo. Hiermee zetten we een stap om meer te sturen en te verantwoorden op basis van de data die we ter beschikking hebben.
- Ten derde beperkt deze rapportage zich tot de effecten vanuit het Transformatieplan en de Taskforce. Hiermee gaan we terug naar de basisgedachte waarmee de rapportage is begonnen. Dat betekent dat we geen andere ontwikkelingen in het taakveld Sociaal in deze rapportage hebben opgenomen. Daarmee beogen we de omvang van deze rapportage te beperken en leesbaar en toegankelijk te houden.

Financieel perspectief Taskforce
In de vorige collegeperiode is een omvangrijk maatregelenpakket vastgesteld om de destijds steeds stijgende kosten in het sociaal domein te beteugelen. Het doel van de Taskforce was overzichtelijk: terugbrengen van de kostenoverschrijding tot binnen het beschikbare budget. Achttien maatregelen voor een directe neerwaartse bijstelling van budgetten in de meerjarenbegroting. Dertig maatregelen om in de uitvoering anders te werken. Werkwijzen zijn aangepast, nieuwe contracten zijn gesloten. In de uitvoering is de ene maatregel succesvoller dan de andere, sommige maatregelen bleken in de praktijk niet uitvoerbaar.

De eerste tekenen van het stoppen van de kostenstijgingen en het beheersbaar krijgen van de instroom bij Jeugd en Wmo tekenden zich al af bij de jaarrekening 2020. Deze tendens zette zich door in 2021 en ook in 2022. De prognose voor 2023 en de komende jaren (op basis van de huidige omstandigheden) is dat deze tendens doorzet. We kunnen daarom stellen dat de Taskforce zijn nut heeft bewezen. We zijn op koers bij de uitvoering van het sociaal domein en het ziet er, bij deze omstandigheden, financieel bestendig uit.

Beëindiging afzonderlijke sturing op de taskforcemaatregelen
Doordat de besparingsopgave van de taskforce is gerealiseerd zijn is een projectsturing op de maatregelen niet meer nodig. Het is ook niet meer mogelijk, aangezien de maatregelen zo verweven zijn geraakt met de dagelijkse uitvoeringspraktijk dat deze niet meer afzonderlijk in beeld zijn te brengen. Sturing op een efficiënte uitvoering van de taken en effectieve inzet van zorg is nu in goede handen bij het verantwoordelijk management. Bij de teams Wmo en Jeugd is het bewustzijn voor een adequate (financiële) uitvoering de afgelopen jaren, mede als gevolg van de taskforce, sterk toegenomen.

Ontwikkeling raadsmonitor sociaal domein
Bij voorgaande rapportages is aangekondigd dat een dashboard sociaal domein wordt ontwikkeld en dat per 1 januari 2023 een eerste dashboard operationeel zou zijn. Graag presenteren we u de Raadsmonitor sociaal domein. Elk domein heeft zijn eigen dashboard. De raadsmonitor is in ontwikkeling. Het moet laten zien hoe we ervoor staan in het sociaal domein. Doen we het goed? Is er reden tot bijsturing? Gaandeweg ervaren we dat we ons met betrouwbare data beter kunnen verantwoorden en dichter op de ontwikkelingen zitten, waardoor we zo nodig kunnen bijsturen.

De raadsmonitor bestaat uit een tweetal pagina's met dashboards en is als bijlage 2 opgenomen. De eerste pagina is qua opzet bij alle domeinen vergelijkbaar. De tweede pagina laat bijzonderheden van het betreffende domein zien. De data gaan over de jaren 2021, 2022 en 2023. Een duiding van de tabellen staat in het betreffende domeinhoofdstuk van deze rapportage.

Deze raadsmonitor is een eerste proeve. Er is een systeem gebouwd op een nieuwe, betrouwbare infrastructuur. De komende maanden gaan we verder met het optimaliseren van de informatievoorzieningen op bestuurlijk niveau. Een belangrijke aspect is dat bij het ontwikkelen van beleid meetbare doelen zullen worden gesteld. Het monitoren van deze doelen wordt onderdeel van de raadsmonitor. De nu gepresenteerde raadsmonitor is slechts een begin van deze ontwikkeling.

3. Stand van zaken Transformatie UitvoeringsProgramma

Aanvullend aan de maatregelen Taskforce zijn de acties vanuit het TUP. Het TUP beoogt de inhoudelijke veranderingen van het sociaal domein en kent vier programmalijnen:

1. Integrale toegang
2. Versterken sociale basis
3. Inkoop en controle
4. Communicatie

In de hierna volgende paragrafen wordt de stand van zaken vermeld.

3.1. Integrale toegang

Integrale toegang
We zijn in september 2022 van start gegaan met de Integrale Toegang. De opzet is om de inwoners op een integrale wijze bij de toegang te screenen. Alle onderdelen van het Taakveld Sociaal zijn vertegenwoordigd. Er kan snel afstemming zijn ten behoeve van de inwoner over welke (zorg)vraag voorliggend is en hoe er samengewerkt kan worden. Een eerste evaluatie is ingezet en leert ons dat de integrale toegang nog niet is wat we ervan verwachten. Er wordt gewerkt aan een nieuw voorstel om planmatig een doorstart te maken.

Project regieapplicatie WIZ
De regieapplicatie WIZ is per 1 juli 2022 in gebruik genomen. Het is een gebruikersvriendelijk systeem. Echter, bij de implementatie van dit systeem is geconstateerd dat niet geheel aan het programma van eisen is voldaan. De leverancier moet een aantal onderdelen nog ontwikkelen. Dit vraagt meer tijd dan tevoren is ingeschat. De afronding van de gehele applicatie wordt nu verwacht in het 3e kwartaal van 2023.

3.2. Versterken sociale basis

Subsidie- en inkoopafspraken
Op basis van het TUP zijn er met de grootste subsidiepartners (Bibliotheek, Sigma en Jeugd- en Jongerenwerk) subsidieafspraken gemaakt met hieraan gekoppelde monitoringsafspraken. Hierdoor worden de prestaties beter zichtbaar. De prestaties zijn nu vooral op resultaten (output) gericht. De wens is om op termijn afspraken te maken over de te behalen maatschappelijke doelen (outcome). Om outcomegerichte resultaatafspraken te kunnen maken is er een beleidskader nodig. Dit ontbreekt nu. Het beleidskader wordt opgenomen in het nog op te stellen integrale beleid sociaal domein.

Wegwijzer Nijkerk optimaliseren
In het TUP is de versterking van de rol van de Wegwijzer een van de doelstellingen. Met optimalisering van het gebruik van de Wegwijzer (zowel intern, als extern) kan het gebruik van de duurdere maatwerkvoorzieningen worden beperkt. Het gebruik van de Wegwijzer is een succes.

De voorgenomen taskforcemaatregel voor de Wegwijzer staat hiermee in schril contrast. De structurele besparing van de eerste jaarschijf ad € 10.000 kan nog wel worden opgevangen, maar de verhoging van de besparing in de volgende jaren niet. Doorvoeren van die taakstelling zou het succes van de Wegwijzer geheel teniet doen. Afgelopen periode is hier met partijen over gesproken en tot de volgende doelstellingen voor 2023 gekomen:

- Het vergroten van de bekendheid van de Wegwijzer bij inwoners, professionals en belangstellenden.
- Het (verder) optimaliseren van het gebruik en de toegankelijkheid van de Wegwijzer.
- De samenhang met andere (gemeentelijke) websites realiseren.

Het budget 2023 is hierbij leidend.

3.3. Inkoop en controle

Lokale contracten
In het vierde kwartaal 2021 is deze actie uitgevoerd (zie vorige kwartaalrapportages). De contracten zijn herzien en ingevoerd.

Wmo lichte begeleiding
De actie is uitgevoerd. Er moet nog een evaluatie plaatsvinden.

Subsidie en inkoopafspraken actualiseren
Het contractbeheer en contractmanagement voor Wmo is tijdelijk (voor 2022) met incidentele middelen geregeld. Voor vaste formatie zijn er nog geen structurele middelen.

Voor jeugd is contractbeheer en contractmanagement regionaal geregeld via FoodValley.

Diversen verordeningen aanpassen
Na de verordeningen Leerlingenvervoer en Wmo in 2022 is met het vaststellen van de verordening Jeugd in december 2022 de laatste verordening door de gemeenteraad vastgesteld.

3.4. Communicatie

Vanwege de wisseling van het college en in afwachting van de nieuwe Ontwikkelagenda van het college is de focus de afgelopen periode geweest op het afronden van huidige projecten. Zo creëren en we ruimte voor nieuwe projecten die de transformatie ondersteunen.

4. Jeugdwet en Onderwijs

4.1. Stand van zaken maatregelen taskforce Jeugd

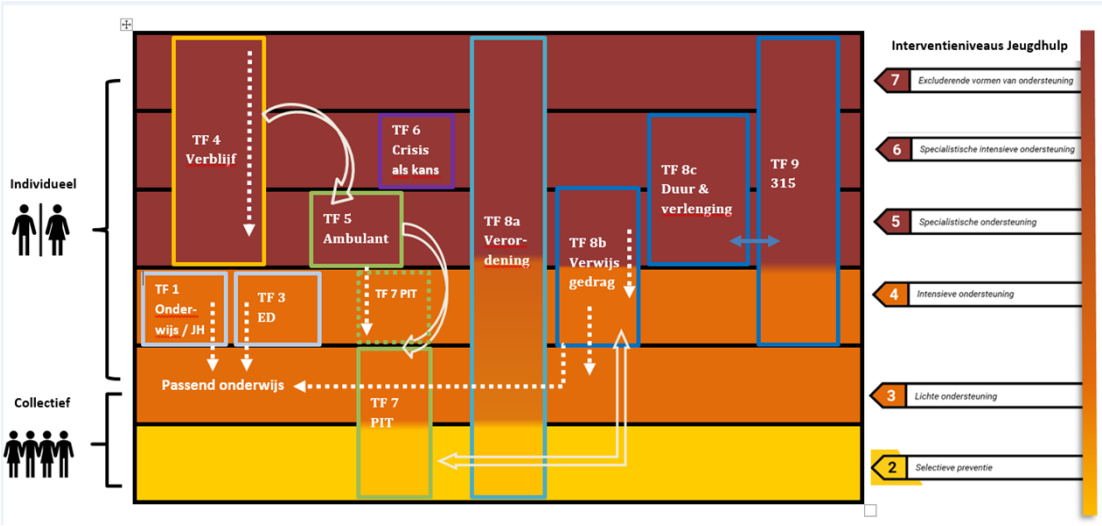
In dit hoofdstuk schetsen we in het kort de stand van zaken van de taskforcemaatregelen Jeugd. In bijlage 1 is de stand van zaken beschreven per taskforcemaatregel.

In totaal zijn zestien maatregelen vastgesteld. Daarvan zijn dertien maatregelen uitgevoerd en drie maatregelen opgenomen in de werkplanning 2023 ter afronding.

Zoals hiervoor in deze rapportage is gezegd, is het nauwelijks mogelijk om aan te geven in welke mate de afzonderlijke taskforcemaatregelen bijdragen aan vermindering van de uitgaven jeugdhulp. De daling van de uitgaven en het voordelige resultaat bij de jaarrekening zijn geen toeval. Aannemelijk is dat de uitvoering van de taskforcemaatregelen en de uitvoering van het TUP, samen een belangrijke bijdrage leveren aan minder uitgaven. Om dit aan te tonen zoeken we in paragraaf 4.2 aansluiting bij de specificaties van FoodValley op hoofdcategorie. FoodValley hanteert de hoofdcategorieën ambulant, landelijk, veiligheid en verblijf.

4.1.1. Taskforcemaatregelen op interventieniveau

In onderstaande tabel is te zien hoe de individuele taskforcemaatregelen zich verhouden tot de interventieniveaus. En welke verschuiving we met die maatregelen beogen (zie de witte pijlen). Hoe lager het interventieniveau, hoe lichter de hulp en hoe lager de kosten per uur. Doel van de taskforcemaatregelen is een verschuiving van zware naar lichtere hulp, van langdurige trajecten naar kortere trajecten en vermindering van het aantal jeugdigen met jeugdhulp. Deze bewegingen leiden tot lagere uitgaven.

In onderstaand kader staat een korte omschrijving van elk interventieniveau.

Toelichting interventieniveaus

1. **<u>Universele preventie</u>** richt zich op de gezondheid van inwoners. Bijvoorbeeld het rijksvaccinatieprogramma en het project Opgroeien in een Kansrijke Omgeving (OKO). Er zijn verschillende interventies, zoals algemene voorlichting, themafolders, buurtbijeenkomsten, inzet van vrijwilligerswerk.

2. **Selectieve preventie** richt zich op inwoners met een verhoogd risico op een bepaalde aandoening. Bijvoorbeeld kinderen met kans op overgewicht. Hiervoor is er het JOGG-programma (jongeren op gezond gewicht). Er zijn verschillende interventies, zoals themabijeenkomsten, ouderavonden, groepsvoorlichtingen, groepstrainingen.
3. **Lichte ondersteuning** richt zich op inwoners met een lichte ondersteuningsvraag, voor kinderen met en zonder diagnose. Bijvoorbeeld kinderen met druk gedrag. Er zijn verschillende kortdurende interventies, zoals groeps- en individuele trainingen tot acht bijeenkomsten.
4. **Intensieve ondersteuning** richt zich op inwoners met een langdurige ondersteuningsvraag, waarbij reguliere hulp wordt aangeboden. Er zijn verschillende langdurige interventies, zoals gezinsinterventies vanaf acht gesprekken/ bijeenkomsten.
5. **Specialistisch ondersteuning** richt zich op inwoners met een langdurige ondersteuningsvraag, waarbij specialistische hulp wordt aangeboden. Er zijn verschillende langdurige interventies, zoals gezinsinterventies vanaf acht gesprekken/ bijeenkomsten.
6. **Specialistische intensieve opvoedhulp** richt zich op inwoners met een langdurige ondersteuningsvraag, waarbij meerdere malen per week intensieve hulp wordt aangeboden.
7. **Excluderende vormen van ondersteuning** richt zich op inwoners met een langdurige en complexe ondersteuningsvraag. Bijvoorbeeld pleegzorg, gezinshuizen, residentieel en dagbehandeling.

4.2. Dashboard taskforce Jeugd

In deze rapportage nemen we u met dashboards mee in de aantallen cliënten en uitgaven op de hoofdcategorieën ambulant, landelijk, veiligheid en verblijf. Met de transformatie in het sociaal domein beogen we de beweging van zwaar naar licht, van individueel naar groep, van jeugdhulp naar algemene voorzieningen, van extramuraal naar intramuraal, etc. En de daarmee gepaard gaande lagere kosten. Met het dashboard Taskforce brengen we in beeld of de beoogde ontwikkelingen zichtbaar worden.

Onderstaande dashboards geven informatie over het jaar 2022 ten opzichte van 2021. De cijfers over het 1e kwartaal 2023 zijn nog niet betrouwbaar. Dit komt doordat de facturatie vaak maanden later plaatsvindt en de cijfers nog onderhevig zijn aan veranderingen.
We vergelijken de cijfers van een heel jaar met het jaar ervoor. Of van een kwartaal met de cijfers van hetzelfde kwartaal een jaar eerder. Binnen een jaar zijn er namelijk altijd schommelingen zichtbaar. Denk bijvoorbeeld aan een daling van jeugdigen met jeugdhulp in de zomervakantie.

4.2.1. Uitgaven per hoofdcategorie

In onderstaande tabel staan de uitgaven per hoofdcategorie t/m het 4e kwartaal 2022. Deze worden afgezet tegen uitgaven per hoofdcategorie t/m het 4e kwartaal 2021. Af te lezen in de tabel is dat op alle hoofdcategorieën de uitgaven in 2022 zijn gedaald ten opzichte van 2021. In 2021 leek voor het eerst een dalende trend te zijn ingezet. De cijfers van 2022 ten opzichte van 2021 bevestigen deze dalende trend.

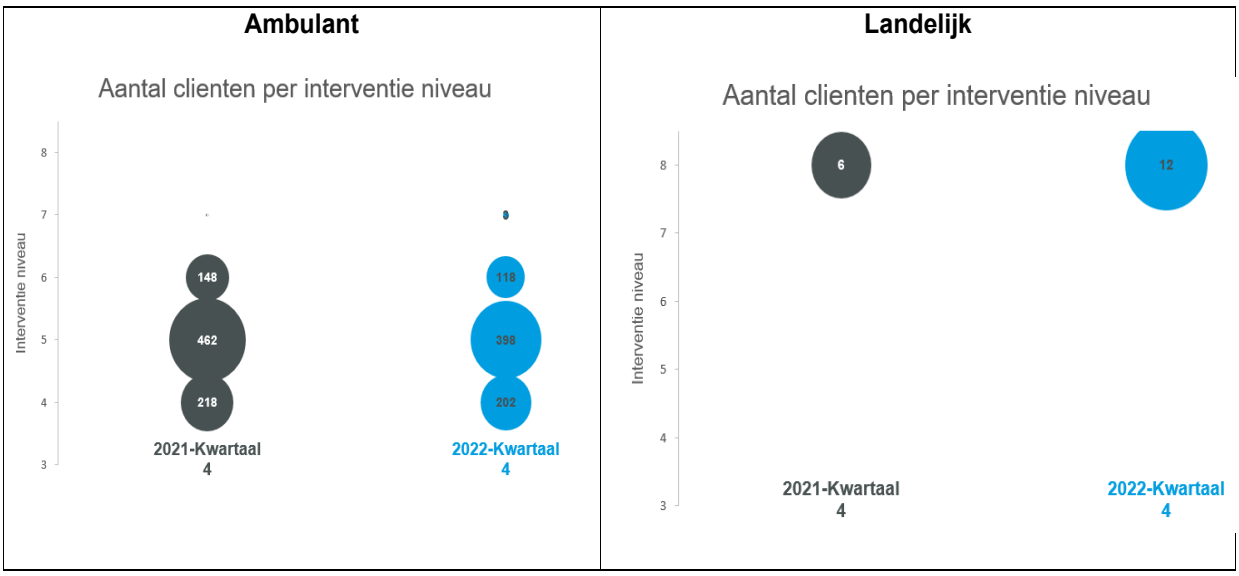
Ambulant		Landelijk		Veiligheid		Verblijf	
€ 7.172.834	€ 7.953.270	€ 508.170	€ 546.544	€ 685.919	€ 849.250	€ 2.359.763	€ 3.347.954
2022 YTD	2021 YTD	2022 YTD	2021 YTD	2022 YTD	2021 YTD	2022 YTD	2021 YTD

4.2.2. Aantallen per hoofdcategorie

In deze paragraaf kijken we naar het aantal cliënten in de hoofdcategorieën op een schaal gekoppeld aan de hierboven beschreven interventieniveaus. Dit doen we voor het 4e kwartaal van 2022 ten opzichte van het 4e kwartaal van 2021. Binnen de hoofdcategorieën in onze grafieken zijn nog geen verschuivingen van interventieniveau zichtbaar. Wel is het vermoeden dat er bij hoofdcategorie “ambulant” een verschuiving van regionale jeugdhulp naar het voorliggend veld is (interventieniveau 1 en 2).

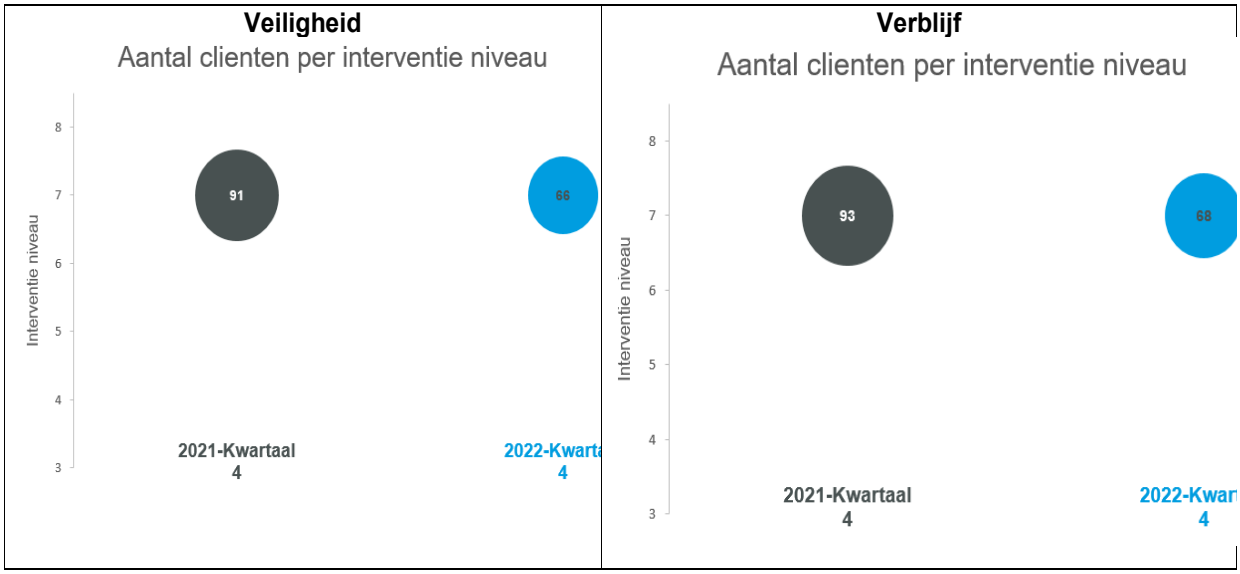
Ambulant
Uit de grafiek hieronder kunnen we concluderen dat het aantal cliënten in het 4e kwartaal van 2022 is gedaald ten opzichte van het 4e kwartaal 2021. Ook is het aantal cliënten bij elk interventieniveau in 2022 lager dan in 2021.

Landelijk
In de grafiek zien we in het 4e kwartaal 2022 een stijging van het aantal cliënten dat landelijke hulp ontvangt ten opzichte van het 4e kwartaal 2021. Dit is overigens geen trend. De cijfers van eerdere kwartalen laten zien dat het aantal cliënten dat landelijke hulp ontvangt fluctueert. Het gaat hier om een kleine hoeveelheid cliënten. Dit wordt bevestigd door de uitgaven aan landelijke jeugdhulp. Zoals in de vorige paragraaf duidelijk werd, zijn de kosten in 2022 wel gedaald ten opzichte van 2021.

Veiligheid
De grafiek laat zien dat in het 4e kwartaal van 2022 het aantal cliënten in hoofdcategorie “veiligheid” is gedaald. Deze daling zien we ook terug in de andere kwartalen van 2022 ten opzichte van 2021.

Verblijf
Het aantal cliënten in het 4e kwartaal van 2022 hoofdcategorie “verblijf” is gedaald. Deze daling zien we ook terug in de andere kwartalen van 2022 ten opzichte van 2021.

4.3. Raadsmonitor Jeugd

De Raadsmonitor Jeugd is in bijlage 2 te vinden. Er zijn zes dashboards opgenomen in deze monitor. Elke tabel laat de gegevens van de laatste acht kwartalen zien. De duiding van die dashboards geven wij in deze paragraaf. Deze duiding is vooral feitelijk; analyses en verklaringen zijn nog niet beschikbaar.

Lopende ondersteuning
In het 1e kwartaal van 2023 zijn in totaal 1.787 ondersteuningstrajecten actief. Het betreft 1.128 jeugdigen. Een jeugdige kan meerdere voorzieningen hebben. De grafiek laat een stijging zien van 2,7% van het aantal jeugdigen en een daling van 2.2% van het aantal producttoewijzingen ten opzichte van 2022. Dat betekent dat er gemiddeld minder voorzieningen per jeugdige worden verstrekt.

Instroom
Deze grafiek correspondeert met het groene blokje uit de vorige tabel ‘Lopende ondersteuning’. In het eerste kwartaal van 2023 zijn er 495 jeugdigen in de jeugdhulp ingestroomd. Deze instroom is lager dan in het eerste kwartaal van 2022.

Verwijzer
Uit deze grafiek blijkt dat de gemeente Nijkerk en de huisartsen verantwoordelijk zijn voor het overgrote deel van de verwijzingen naar jeugdhulp. Dit is ook de invloed van de inzet van de praktijkondersteuners huisartsen (POH). Verwijzingen naar de GGZ loopt altijd via de POH. De tabel loopt tot en met het vierde kwartaal 2022. Voor deze tabel zijn we afhankelijk van de data van FoodValley. De data over het 1e kwartaal 2023 zijn nog niet beschikbaar.

Financieel
De kolommen aan de linkerkant betreffen de jaartotalen Begrote en Werkelijke uitgaven. De tabel aan de rechterkant in deze grafiek zijn de uitgaven over het eerste kwartaal 2023. Deze tabel geeft inzicht in de specificatie van de kosten.

De bron van deze gegevens is de financiële administratie van de gemeente. Opgenomen zijn de voorschotbedragen aan FoodValley, waar de werkelijke uitgaven per product worden geadministreerd. We zijn in gesprek om de data van FoodValley beter te integreren met onze data.

Verschillen in uitgaven tussen de eerste kwartalen van 2022 en 2023 worden grotendeels verklaard door verschil in data van het boeken van balansposten. Dat vertekent het beeld. Bij een volgende rapportage zal de grafiek worden verbeterd.

Looptijd nieuwe toewijzingen
Deze grafiek laat een fluctuerende daling van het aantal toewijzingen zien. De gemiddelde looptijd van de hulp loopt op.

Triage
In het eerste kwartaal hebben 125 aanvragen geleid tot een Jeugdhulpvoorziening. 15 aanvragen zijn geholpen met kortdurende lichte ondersteuning, 13 aanvragen zijn doorverwezen naar het voorliggend veld en 13 aanvragers kunnen op eigen kracht verder.

Leeftijdsopbouw % t.o.v. inwoners
Deze tabel geeft het aantal jongeren weer ten opzichte van het aantal jongeren dat die gebruik maakt van een voorziening. Een voorziening kan variëren van ondersteuning bij dyslexie tot dure vormen van jeugdhulp.

Hoe ouder de kinderen hoe meer jeugdhulp. Het gemiddelde van 11,3% van de kinderen die enige vorm van hulp krijgt komt overeen met het landelijk gemiddelde.

5. Wet maatschappelijke ondersteuning

5.1. Stand van zaken maatregelen taskforce Wmo

In dit hoofdstuk schetsen we in het kort de stand van zaken van de taskforcemaatregelen Wmo. In bijlage 1 is de stand van zaken beschreven per taskforcemaatregel.

In totaal zijn achttien maatregelen vastgesteld, waarvan zes maatregelen bij nader inzien wettelijk niet toegestaan, niet uitvoerbaar of niet wenselijk zijn. Zes maatregelen zijn uitgevoerd en zes maatregelen zijn opgenomen in de werkplanning 2023 ter afronding.

Zoals eerder is gezegd is het nauwelijks mogelijk om aan te geven in welke mate de afzonderlijke taskforcemaatregelen bijdragen aan vermindering van de uitgaven Wmo. Maar de daling van de uitgaven en het voordelige resultaat bij de jaarrekening komen niet uit de lucht vallen. Aannemelijk is dat de uitvoering van de taskforcemaatregelen en de uitvoering van het TUP samen een belangrijke bijdrage leveren aan minder uitgaven.

5.2. Dashboard taskforce

Anders dan bij Jeugd hebben we (nog) geen afzonderlijk dashboard waarin we de beweging van de transformatie en taskforce kunnen laten zien. De informatie van de Wmo komt uit onze eigen systemen. De ontwikkeling van dashboards is nog in volle gang. Daarnaast hebben we te maken met een nieuwe applicatie bij Wmo waarvan de invoering langer heeft geduurd dan vooraf gedacht.

5.3. Raadsmonitor Wmo

De Raadsmonitor Wmo is in bijlage 2 te vinden. Er zijn zes dashboards opgenomen in deze monitor. Elke tabel laat de gegevens van de laatste acht kwartalen zien. De duiding van die dashboards geven wij in deze paragraaf. Deze duiding is vooral feitelijk; analyses en verklaringen zijn nog niet beschikbaar.

<u>Lopende ondersteuning</u>
In het 1e kwartaal van 2023 zijn in totaal 3.816 ondersteuningstrajecten actief. Het betreft 2.253 inwoners. Een inwoner kan meerdere voorzieningen hebben. De grafiek laat een stijging zien van 6% ten opzichte van 2022 van zowel het aantal inwoners als het aantal producttoewijzingen.

<u>Nieuwe aanvragen/toewijzingen</u>
Deze tabel correspondeert met het groene blokje uit de vorige tabel Lopende ondersteuning. In het eerste kwartaal 2023 zijn er 484 nieuwe toewijzingen van een Wmo-voorziening.

<u>Reden beëindiging</u>
Deze tabel correspondeert met het rode blokje uit de eerste tabel Lopende ondersteuning. In het eerste kwartaal 2023 zijn 337 voorzieningen beëindigd. Redenen van beëindiging zijn:

- Einde indicatietermijn. Als de toegekende voorziening de einddatum heeft bereikt.
- WLZ-indicatie. Als een klant een WLZ-indicatie krijgt, stoppen de voorzieningen vanuit de Wmo. De WLZ is namelijk voorliggend op de Wmo. De inwoners krijgen dan de zorg vanuit het zorgkantoor.
- Overig. Er zijn diverse reden waarom een voorziening beëindigd wordt. Dit kan een verhuizing of overlijden zijn van de inwoner. Ook kan de inwoner aangeven de voorziening niet meer te gebruiken, te willen veranderen van aanbieder of dat een

hulpmiddel vervangen kan worden. Al deze redenen komen samen in de categorie overig.
- Onbekend. Bij deze beëindiging is in het systeem geen reden ingevuld voor de beëindiging.

Er worden minder voorzieningen beëindigd dan er nieuwe aanvragen worden gehonoreerd. We maken nadere analyses. Een verklaring is dat gemiddeld voor langere tijd wordt geïndiceerd.

Financieel

De kolommen aan de linkerkant betreffen de jaartotalen Begrote en Werkelijke uitgaven. De tabel aan de rechterkant in deze grafiek zijn de uitgaven over het eerste kwartaal 2023. Deze tabel geeft inzicht in de specificatie van de kosten.

Verschillen in uitgaven tussen de eerste kwartalen van 2022 en 2023 worden grotendeels verklaard door verschil in data van het boeken van balansposten. Dat vertekent het beeld. Bij een volgende rapportage zal de grafiek worden verbeterd.

Looptijd nieuwe toewijzingen

Deze tabel is een verbijzondering van de tabel Nieuwe aanvragen. Verbijzonderd zijn de voorzieningen die van een einddatum zijn voorzien. Deze moeten van tijd tot tijd worden herbeoordeeld. Hier is sprake van bij het product Begeleiding. Voor Begeleiding wordt een indicatie afgegeven met een einddatum. De afgelopen periode zijn indicaties voor een langere tijd afgegeven met daarbij tussentijdse evaluatiemomenten. Hierdoor loopt de looptijd in maanden op.

Termijnen/doorlooptijden

Een melding op grond van de Wmo kent een wettelijke doorlooptijd van zes weken. In die tijd moet het onderzoek worden uitgevoerd om tot een advies te komen. Er kunnen verschillende redenen zijn om niet binnen deze termijn te blijven. Zo moeten we veelal wachten op informatie van de aanvrager, medisch advies opvragen of wachten op offertes. Als dit het geval is, wordt de termijn verlengd met een brief aan de aanvrager.

Deze gegevens halen we uit de nieuwe applicatie die per 1 juli 2022 in gebruik is genomen. De ontwikkeling van deze Raadsmonitor bevordert een betere registratie in onze systemen, waardoor in de toekomst de informatie steeds verfijnder en betrouwbaarder wordt.

Triage

In het eerste kwartaal hebben 194 aanvragen niet geleid tot een Wmo-voorziening. Deze aanvragers zijn verwezen naar het voorliggend veld of eigen kracht, echter een nauwgezette registratie zoals bij Jeugd is er (nog) niet. 16 aanvragers zijn met een kort contact op weg geholpen zonder dat geen maatwerkvoorziening nodig is.

6. Participatiewet, schuldhulpverlening, armoedebestrijding en inburgering

.

6.1. Stand van zaken maatregelen taskforce participatie

Op het gebied van Participatie met wat erbij hoort, zijn geen taskforcemaatregelen genomen.

6.2. Raadsmonitor Participatie

De Raadsmonitor Participatie is in bijlage 2 opgenomen. Er zijn acht dashboards opgenomen in deze monitor. De duiding van die dashboards geven wij hier. Deze informatie is vergelijkbaar met de raadsinformatiebrief van 18 februari 2023. De gegevens zijn ten opzichte van de raadsinformatiebrief geactualiseerd.

Lopende uitkeringen
In de gemeente Nijkerk zijn er 444 gezinnen met een bijstandsuitkering op grond van de Participatiewet. Dat betreft 516 inwoners.

Instroom
De nieuwe instroom vertoont een wisselend beeld. De reden van instroom is van veel factoren afhankelijk. Het gaat om verhuizingen vanuit andere gemeenten, beëindigingen op het recht WW, echtscheidingen en andere in de persoon gelegen factoren.

Reden beëindiging uitkering
Er is een veelheid aan redenen waarom een uitkering wordt beëindigd. In de grafiek zijn de twee voornaamste redenen benoemd: werk en onderwijs. De overige redenen zijn verzameld onder de categorie overig. Ongeveer de helft van de beëindigingen is uitstroom naar werk.

Financieel
De kolommen aan de linkerkant betreffen de jaartotalen Begrote en Werkelijke uitgaven. De tabel aan de rechterkant in deze grafiek zijn de uitgaven over het eerste kwartaal 2023. Deze tabel geeft inzicht in de specificatie van de kosten.

Soort trajecten
Er is gestreefd naar het op peil houden van deze reguliere dienstverlening. Dit heeft ertoe geleid dat de meeste inwoners die een beroep doen op een bijstandsuitkering een traject hebben. In het overzicht van het soort trajecten is ook de groep inwoners opgenomen die geen bijstandsuitkering (meer) heeft. Zij zijn aan de slag bij een werkgever en hebben eigen inkomsten. Deze groep inwoners staat bij ‘nazorg niet-uitkeringsgerechtigden en werk met loonkostensubsidie’. Zij blijven in beeld van de gemeente voor ondersteuning om het werk te behouden. Naast de loonkostensubsidie kan de ondersteuning bestaan uit jobcoaching en nazorggesprekken. Dat betekent dat er meer trajecten (590) door de gemeente Nijkerk gevolgd worden dan er inwoners met een bijstandsuitkering zijn (516).

P-ladder
De inwoners met een bijstandsuitkering hebben een participatietraject. Zij worden minimaal eenmaal per jaar persoonlijk gesproken. Een traject is maatwerk; gericht op de persoonlijke behoefte en geeft de mate van activiteiten aan. Dit varieert van sporadisch tot intensieve begeleiding. Het merendeel van deze inwoners is gecategoriseerd in de mate van participatie, dan wel geplaatst op een trede van de participatieladder. De inwoners van wie de mate van participatie nog niet bekend is, hebben nog geen intakegesprek participatie

afgerond, zijn partner of volgen een inburgeringstraject. De inwoners met een inburgeringstraject zijn statushouders die later onderzocht worden op mate van participatie. In 2023 is gestart met een actualisatie van de participatiepositie van alle klanten. Zo krijgen we rond de zomer een ander beeld van de verdeling op de participatieladder.

Inwoners in beeld

We zien een redelijke grote groep jongeren (75) in de bijstand. Dit is vooral de groep met een arbeidsbeperking, die vóór 2015 nog werden toegelaten in de WAjong. Nu de WAjong strenge toelatingseisen kent, is het aantal jongeren dat voorheen een beroep deed op de WAjong en nu onder de gemeentelijke doelgroep valt gestegen. Tien statushouders vallen ook onder de groep van 18 tot en met 26 jaar.

In 2022 zijn er 72 statushouders gehuisvest in Nijkerk. 38 statushouders hadden recht op bijstand, de anderen waren minderjarig. De omvang van het bijstandsbestand daalt licht ten opzichte van eind 2022. Deze daling is al in 2021 ingezet.

Opbouw populatie in trajecten

Vanaf 1 januari 2022 is de nieuwe Wet inburgering van kracht. Deze wet geeft de gemeente de regie over de inburgering. Voor het collectieve aanbod van inburgeringsvoorzieningen werken we samen met de Stichting Integratiewerk. Het individuele aanbod doen we samen met lokale organisaties. Aanvullend op wetgeving is de ambitie om nieuwkomers actief te laten integreren door opbouw van een sociaal netwerk binnen de Nijkerkse samenleving. Voor zover zij (nog) geen inkomen uit werk hebben, kunnen nieuwkomers een beroep doen op de participatiewet voor inkomensondersteuning. 107 nieuwkomers hebben een inburgeringstraject. Daarvan hebben zestien nieuwkomers het nieuwe inburgeringstraject. Het merendeel heeft dus een traject volgens het oude regime, waarbij de nieuwkomer zelf verantwoordelijk is voor de inburgering. Op dit moment zijn de trajecten van de nieuwkomers met een 'oud' inburgeringstraject geregistreerd onder de noemer 'activering' of 're-integratie'; dit hangt af van het soort inburgeringstraject.

7. Doorontwikkeling rapportage sociaal domein

De raadsmonitor is in ontwikkeling. Die ontwikkeling heeft twee richtingen:

- Verbreding met (meer) dashboards op raadsniveau. Denk aan onderdelen als leerlingenvervoer, armoede en inburgering, geografische verdeling van de voorzieningen over de wijken. Ook is een begin gemaakt met het onderdeel Welzijn. De informatiebehoefte van de gemeenteraad is leidend voor de verbreding. Afhankelijk van deze informatiebehoefte worden dashboards toegevoegd.
- Verdieping naar tactisch niveau (college/directieteam/managementteam) en operationeel niveau (teamleiders en medewerkers). Daarnaast zullen de grafieken Financieel worden verbeterd voor een beter inzicht.

Gaandeweg wordt de raadsmonitor het hart van de rapportage sociaal domein. Zoals toegelicht in hoofdstuk 2 brengen we voortaan de rapportage gelijktijdig uit met de (eerste en tweede) bestuursrapportages.

BIJLAGEN

1. Stand van zaken maatregelen Taskforce
2. Raadsmonitor sociaal domein